

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 282/06-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť M. T., bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. J. H., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 149/96 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 149/96 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 149/96 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. T. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia M. T. na účet advokáta JUDr. J. H., B., vo výške 6 174 Sk (slovom šesťtisícstosedemdesiatštyri slovenských korún) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti M. T. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2006 doručená sťažnosť M. T., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. H., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní sťažovateľky ako žalobkyne proti žalovanému Ž., spol. s r. o., o neplatnosť zrušenia pracovného pomeru a mzdové nároky vedenom pôvodne Obvodným súdom Bratislava III (ďalej len „obvodný súd“), v súčasnosti okresným súdom pod sp. zn. 10 C 149/96.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že je účastníčkou konania vedeného okresným súdom o neplatnosť zrušenia pracovného pomeru a mzdové nároky. Sťažovateľke v predmetnej veci nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe a súd nenariadil žiadne pojednávanie. Podľa názoru sťažovateľky dochádza v predmetnom súdnom konaní

k zbytočným priet'ahom. Do dnešného dňa nie je právna vec vedená pod sp. zn. 10 C 149/96 právoplatne skončená.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí s'ťažovateľka v tom, že konanie vedené okresným súdom o neplatnosť zrušenia pracovného pomeru a mzdové nároky začaté podaním žaloby 13. júna 1996 do dnešného dňa nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho dochádza u s'ťažovateľky k stavu právnej neistoty.

Na základe uvedených skutočností s'ťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava III. v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 149/96 porušil právo M. T., aby sa jej vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Bratislava III. v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 149/96 prikazuje konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

M. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 180.000,- Sk a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 6.147,- Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava III. povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. H. (...), a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.“

S'ťažovateľka si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie vo výške 180 000 Sk. Svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia zdôvodnila tým, že od podania návrhu do dnešného dňa je v stave právnej neistoty.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k s'ťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom podaní z 9. októbra 2006 uviedol, že ku skutkovým okolnostiam uvádzaným v s'ťažnosti nemá námietky. K s'ťažnosti sa vyjadrila zákonná sudkyňa, ktorá uviedla, že spis jej bol pridelený v roku 2001. Vzhľadom na to, že spis prevzala s tým, že konanie je prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu a dlhšiu dobu sa spis nachádzal

na lehote v civilnej kancelárii, uniklo jej pozornosti (pri množstve vecí, ktoré vybavuje), že návrh bol podaný až po vyhlásení konkurzu. Je toho názoru, že v danom prípade mal byť vecne príslušný na podanie tohto návrhu krajský súd, pričom už v návrhu mal byť označený ako žalovaný správca konkurznej podstaty. Zákonná sudkyňa tvrdí, že v časti k dĺžke konania prispela aj samotná žalobkyňa, ktorá podala žalobu na vecne nepríslušný súd, nesprávne označila účastníka na strane žalovaného a k žalobe nepripojila dôkazy, na ktoré sa odvoláva v žalobe.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 9. októbra 2006 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

Právny zástupca sťažovateľky podaním z 23. októbra 2006 súhlasil tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 282/06-9 z 5. septembra 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade

neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 C 149/96, v rámci ktorého namieta s'ťažovateľka zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je náročné po skutkovej ani právnej stránke.

V rámci hodnotenia druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd uvádza, že s'ťažovateľka svojim správaním tiež prispela k celkovej dĺžke konania, a to tým, že nepreberala zásielky od okresného súdu v úložnej lehote na pošte.

Zo spisu okresného súdu v právnej veci vedenej pod sp. zn. 10 C 149/96 ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 13. júna 1996 bola obvodnému súdu podaná žaloba.

Dňa 14. októbra 1998 okresný súd informoval žalobkyňu, že súdne konanie je z dôvodu vyhlásenia konkurzu na žalovaného podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov zo zákona prerušené. Rovnako bol informovaný aj žalovaný.

Dňa 22. októbra 1998 sa zásielka adresovaná žalovanému vrátila okresnému súdu.

Dňa 26. októbra 1998 sa zásielka adresovaná správcovi konkurznej podstaty vrátila okresnému súdu.

Dňa 4. novembra 1998 sa zásielka adresovaná žalovanému vrátila okresnému súdu.

Dňa 18. januára 1999 bol spis daný na lehotu.

Dňa 14. apríla 1999 bol úpravou sudcu okresného súdu daný pokyn na vyžiadanie výpisu žalovaného z obchodného registra.

Dňa 25. októbra 1999 bol úpravou sudcu okresného súdu opäť daný pokyn na vyžiadanie výpisu žalovaného z obchodného registra.

Dňa 19. novembra 1999 bol vyhotovený výpis žalovaného z obchodného registra.

Dňa 7. januára 2000 bol spis daný na lehotu.

Dňa 20. marca 2000 bolo okresnému súdu doručené podanie Okresného súdu Bratislava I, ktorého prílohou bol nový opravený výpis žalovaného z obchodného registra, ktorý bol okresnému súdu zaslaný z dôvodu, že v pôvodnom výpise bola chyba v bydlisku jedného zo spoločníkov.

Dňa 14. júla 2000 bol spis daný na lehotu a úpravou sudcu okresného súdu bol daný pokyn na jeho predloženie po vyjadrení správcu konkurznej podstaty.

Dňa 21. marca 2002 okresný súd vyzval žalobkyňu na vyjadrenie, či nedošlo k mimosúdному usporiadaniu sporu v rámci konkurzného konania a či trvá na podanom návrhu, keďže súdne konanie je prerušené.

Dňa 3. mája 2002 bol úpravou sudcu okresného súdu daný pokyn na opätovné doručenie prípisu z 21. marca 2002 žalobkyni.

Dňa 29. mája 2002 okresný súd opätovne vyzval žalobkyňu na vyjadrenie, či nedošlo k mimosúdному usporiadaniu sporu v rámci konkurzného konania a či trvá na podanom návrhu, keďže súdne konanie je prerušené.

Dňa 25. júna 2002 sa zásielka adresovaná žalobkyni vrátila okresnému súdu.

Dňa 28. júna 2002 bol úpravou sudcu okresného súdu daný pokyn na opätovné doručenie zásielky.

Dňa 31. júla 2002 sa zásielka adresovaná žalobkyni vrátila okresnému súdu.

Dňa 5. septembra 2002 bol úpravou sudcu opäť daný pokyn na doručenie prípisu z 21. marca 2002.

Dňa 10. septembra 2002 okresný súd opätovne vyzval žalobkyňu na vyjadrenie, či nedošlo k mimosúdному usporiadaniu sporu v rámci konkurzného konania a či trvá na podanom návrhu, keďže súdne konanie je prerušené.

Dňa 3. októbra 2002 sa zásielka adresovaná žalobkyni vrátila okresnému súdu.

Dňa 14. novembra 2002 bol úpravou sudcu okresného súdu daný pokyn na uloženie spisu na lehotu 1 roka z dôvodu prerušenia súdneho konania z titulu vyhlásenia konkurzu.

Dňa 20. apríla 2005 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobkyne, v ktorom sa uvádza, že žalobu podala pred deviatimi rokmi a súd nenariadil ani jedno pojednávanie a ani žalobkyni nedoručil vyjadrenie správcu konkurznej podstaty k žalobe. Zároveň do spisu doložila plnú moc svojho právneho zástupcu.

Dňa 25. apríla 2005 bol vyhotovený výpis z obchodného registra žalovaného.

Dňa 9. januára 2006 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobkyne, v ktorom žiada o poskytnutie informácie, prečo súd nekonal a kedy bude vo veci konať.

Dňa 28. marca 2006 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobkyne, v ktorom opravuje označenie žalovaného na žalobe. Zároveň požiadal okresný súd, aby vo veci konal.

Zo 4. mája 2006 sa v spise nachádza úradný záznam o nahliadnutí JUDr. D. Ď. do súdneho spisu.

Dňa 10. mája 2006 okresný súd postúpil vec Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako súdu vecne príslušnému.

Dňa 14. júla 2006 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobkyne, ktorým vyjadruje svoj nesúhlas s postúpením spisu krajskému súdu.

Dňa 4. augusta 2006 bol úpravou sudcu daný pokyn na doručenie podania právneho zástupcu žalobkyne (nesúhlas s postúpením spisu) správcovi konkurznej podstaty a príkaz na realizáciu postúpenia spisu krajskému súdu.

Dňa 12. septembra 2006 bol spis daný na vybavenie Spr. predsedovi okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 10 C 149/96 došlo k zbytočným priet'ahom od 13. júna 1996 (podaná žaloba) do 14. októbra 1998 (prípis okresného súdu adresovaný žalobkyni a žalovanému) v trvaní 28 mesiacov, od 14. júla 2000 (spis daný na lehotu) do 21. marca 2002 (výzva okresného súdu adresovaná žalobkyni) v trvaní 20 mesiacov a od 14. novembra 2002 (spis daný na lehotu) do 25. apríla 2005 (vyhotovený výpis z obchodného registra žalovaného) v trvaní 30 mesiacov. Celkové priet'ahy v konaní sú v trvaní 6 a pol roka. Tieto priet'ahy hodnotí ústavný súd ako zbytočné,

ktoré mali za následok porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ako priet'ah okresného súdu nebolo hodnotené obdobie, počas ktorého sťažovateľka nepreberala zásielky od okresného súdu.

Podľa § 14 ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v prerušených konaniach súd pokračuje na návrh správcu, úpadcovho odporcu alebo nerozlučného účastníka konania. Okresný súd mal po podaní žaloby vyzvať účastníkov súdneho konania na vyjadrenie, či navrhujú v konaní pokračovať. Keď okresný súd vyzval správcu konkurznej podstaty na vyjadrenie, či navrhuje pokračovať v konaní, a správca konkurznej podstaty na výzvu okresného súdu nereagoval, mal byť vyzvaný pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Ak by správca konkurznej podstaty nerešpektoval ani to opatrenie, tak následne mu mala byť uložená poriadková pokuta, čo však okresný súd nerealizoval. Toto poriadkové opatrenie mohlo prispieť k urýchleniu konania. Zákonná sudkyňa poukazuje na to, že žaloba bola podaná vecne nepríslušnému súdu. Predmetom tohto konania pred ústavným súdom nie je rozhodnúť, či žaloba bola podaná vecne príslušnému súdu alebo nie. Avšak, ak bol okresný súd toho názoru, že bola žaloba podaná vecne nepríslušnému súdu, mal o postúpení veci rozhodnúť po podaní žaloby, a nie po 10 rokoch od začatia konania.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu označených práv došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 149/96.

Sťažovateľka si uplatnila priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 180 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky a vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 C 149/96 a prikázal okresnému súdu, ktorý jej právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 60 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľka bola vo veci sčasti úspešná, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením.

Podľa § 1 ods. 3 citovanej vyhlášky výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

Právny zástupca sťažovateľky si v sťažnosti uplatnil trovy právneho zastúpenia vo výške 6 174 Sk za dva úkony právnej služby (2 x úkon po 2 430 Sk, 2 x paušál 164 Sk, 19 % DPH).

Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky trovy právneho zastúpenia v ním uplatnenej sume 6 174 Sk za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu právneho zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a napísanie sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľky si mohol uplatniť za jeden úkon sumu 2 730 Sk, avšak uplatnil si iba 2 430 Sk. Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky trovy právneho zastúpenia v ním uplatnenej výške, keďže to nie je v rozpore s citovanou vyhláškou, ako aj z dôvodu, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania a sťažovateľka si uplatnila trovy právneho zastúpenia v sťažnosti (teda v návrhu na začatie konania). Priznané trovy právneho zastúpenia ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2006